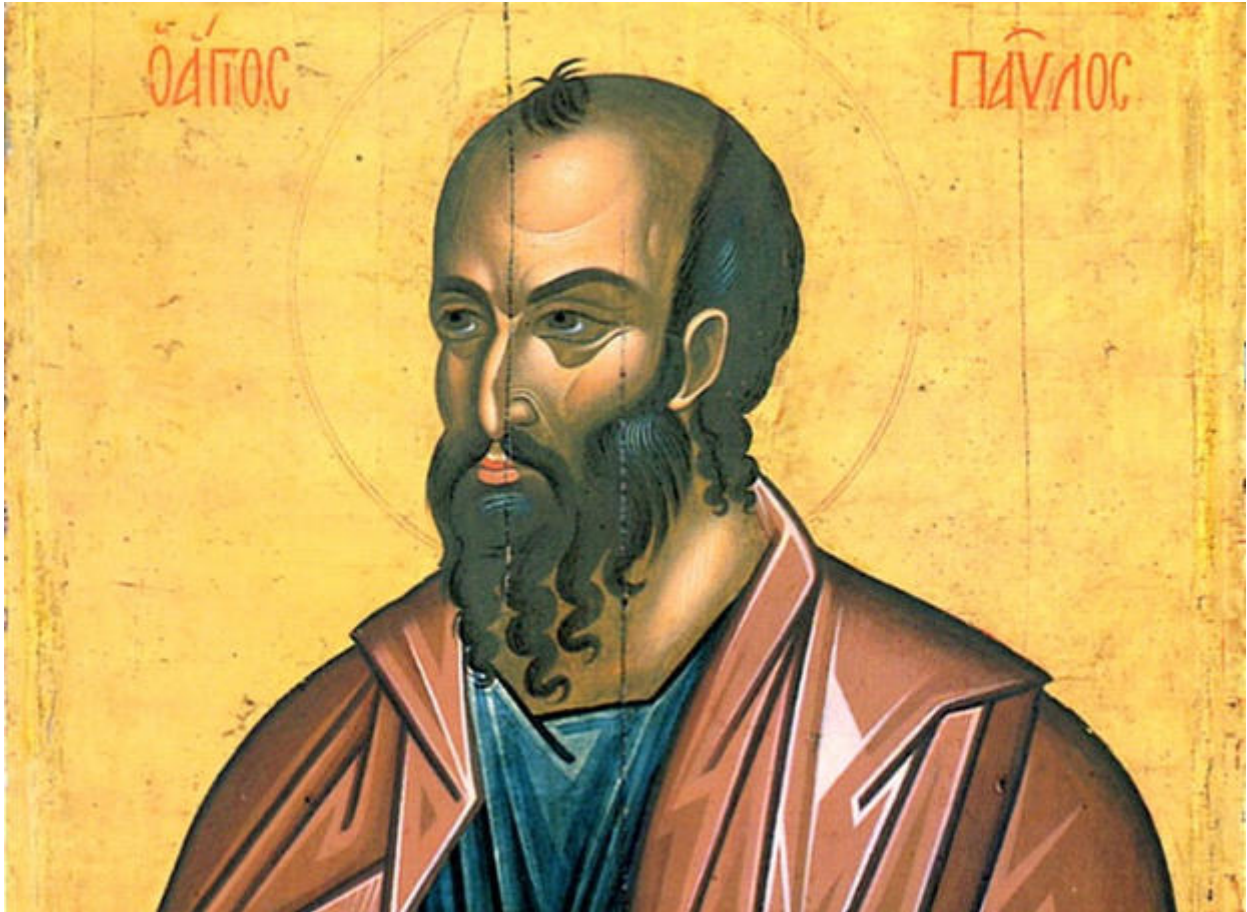

Ο απ. Παύλος: Ο αληθινά μεγάλος

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μάνης

Του Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου

Ὁ Ἀπ. Παῦλος δέν ἦταν μία συνηθισμένη περίπτωση ἀνθρώπου. Ὑπῆρξε, πράγματι, ἕνας ἐπίγειος ἄγγελος καί ἕνας ἐπουράνιος ἄνθρωπος. Ἀληθινά μεγάλος. Μεγάλος Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Γεμᾶτος θαυμασμό ὁ Ἱ. Χρυσόστομος γράφει: «Μέ ποιόν θά μπορούσαμε νά συγκρίνουμε αὐτόν πού κάθε μέρα πονοῦσε γιά ὁλόκληρη τήν οἰκουμένη καί γιά ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀνθρώπους καί γιά τόν καθένα χωριστά;».

Ὁ ἴδιος, λέγει γιά τόν ἑαυτό του, ὅτι εἶναι «δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἔτσι ἀρχίζει πολλές Ἐπιστολές του. «Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ». Δέν διστάζει νά πεῖ ὅτι εἶναι δοῦλος, τόν ὁποῖον ἐξηγόρασε ὁ Χριστός καί στόν ὁποῖο ἀνήκει. Καί ἡ ἔννοια τοῦ δούλου τήν ἐποχή του εἶχε σκληρό περιεχόμενο.

Ἐπειτα στήν πρώτη του Ἐπιστολή πρὸς τούς Κορινθίους ὅταν ἔρχεται ἡ στιγμή νά

συγκρίνει τόν έαυτό του πρός τούς άλλους Άποστόλους τότε χρησιμοποιεί μία ύποτιμητική γιά τόν έαυτό του φράση: «Έσχατον δέ πάντων, ώσπερεί τῷ έκτρώματι, ὤφθη (ὁ Κύριος) κάμοί» (Α΄ Κορ. 15,8). Τελευταῖα, λέγει, ὡς σέ ἀπόβλητο, εὐτελέστατον ἀπό ὅλους τούς Άποστόλους φανερώθηκε ὁ Χριστός καί σέ μένα. Καί δίδει καί τήν ἐξήγηση: «Εἰμι γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὅς οὐκ εἰμί ικανός καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τήν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Α΄ Κορ.15,9). Δέν ὑπολογίζει καθόλου ὅτι μέ αὐτά τά λόγια του μπορεῖ νά ὑποβιβάσει τό κύρος του. Ὁ ἴδιος ταπεινώνεται. Θεωρεῖ τόν έαυτό του ἀνάξιο γιά τό ἔργο τοῦ ἀποστόλου. Δέν λησμονεῖ ὅτι κάποτε «ἐδίωξε τήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ», ὅτι ὑπῆρξε «βλάσφημος καί ὑβριστής» (Α΄ Τιμ. 1,13). Φράσεις πού δείχνουν τό μέγεθος τῆς ταπεινοφροσύνης του. Ἐπειτα στήν ἐπιστολή του πρός Ρωμαίους δέν διστάζει νά κάμει τήν διακήρυξη: «Οἶδα ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τούτέστιν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν» (Ρωμ.7,18). Γνωρίζω δηλ. ὅτι δέν κατοικεῖ μέσα μου ἀγαθόν. Ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσης μετά τήν πτώση τοῦ γενάρχου Ἀδάμ εἶναι τό ἴδιον γνώρισμα ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὅμως, παρά τό γεγονός ὅτι ὁ Παῦλος ἔχει ἀναγεννηθεῖ καί μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ προάγεται εἰς ἀρετήν συνεχῶς, ἐν τούτοις, ἀπό βαθιὰ αἴσθηση αὐτογνωσίας καί ταπείνωσης δέν δυσκολεύεται νά περιλάβει καί τόν έαυτό του στή θέση τῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων. Στήν ἴδια Ἐπιστολή γράφει: «Βλέπω δέ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καί αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου» (Ρωμ. 7,23). Ὁ Ἀπ. Παῦλος σ' ὅλη του τήν ἐπίγεια ἐπίπονο ζωή καθίσταται ἀκατανίκητος, ἀγωνιστής, δυνατός μαχητής τοῦ κακοῦ, φλογερός ἀπόστολος, πρωταθλητής ἀγάπης, ζηλωτής τοῦ Θεοῦ.

Πολύ δέ χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι ἐνῶ στήν ἀρχή ἔβλεπε τόν έαυτόν του τελευταῖο ἀπ' ὅλους τούς Άποστόλους, στό τέλος τῆς ζωῆς του, γράφοντας ἀπό τήν φυλακή τῆς Ρώμης στούς Ἐφεσίους, ὀνομάζει τόν έαυτό του «ἐλαχιστότερον πάντων τῶν ἀγίων» (3,8). Καί βέβαια ὅταν λέγει ἀγίους ἐννοεῖ ὅλους τούς πιστούς, ὅλους τούς χριστιανούς. **Θεωρεῖ, λοιπόν, τόν έαυτό του ὡς τόν τελευταῖον πιστόν. Ποῖος; Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος πού τόσα καί τόσα ὑπέφερε γιά τόν Χριστό.** Φθάνει ἀκόμα αὐτός ὁ μέγας καί σπάνιος ἄνθρωπος, ὁ Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Παῦλος νά πεῖ: «Χριστός Ἰησοῦς ἦλθε εἰς τόν κόσμον ἀμαρτωλούς σῶσαι, ὧν πρῶτος εἰμι ἐγώ». (Α΄ Τιμ. 1,15). Ποιός τό κάνει καί τό λέγει αὐτό; Ὑψος ταπεινοφροσύνης.

Ἀλλά καί πόσες θλίψεις δέν δοκίμασε ὁ Ἀπόστολος! Πολλά τά παθήματα καί οἱ δοκιμασίαι καί οἱ στενοχώριαι του. Ἀκόμα καί ἡ ὑγεία του ἦταν κλονισμένη μέ ἐκεῖνον τόν «σκόλοπα» πού τόν βάρυνε στό σῶμα του. Ὁ ἴδιος μᾶς δίνει τήν συγκλονιστική εἰκόνα τῆς πολυπαθοῦς ζωῆς του. Ἄς διαβάσουμε καλύτερα τόν ἴδιο τί γράφει γιά τίς θλίψεις του: « Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς

ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθημερὸν ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι» (Β' Κορ. 11, 23-27).

Μάλιστα ἀπὸ ἐπιστολῆ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης Κλήμεντος πού γράφτηκε μόλις τριάντα χρόνια μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ Παύλου, πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν φόρεσε ἑπτὰ φορές τὰ δεσμά γιὰ τὸν Χριστό.

«Ἐπτάκις δεσμὰ φορέσας, φυγαδευθείς, λιθασθείς... καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου... ὑπομονῆς γενόμενος μέγιστος ὑπογραμμός». Μνημονεύει ἐδῶ τὸ μαρτυρικό τέλος τοῦ Παύλου. Δέν πέρασε μόνον τὴν ζωὴν του μέ φοβερές θλίψεις. Κλήθηκε στό τέλος νά πιεῖ καί τὸ ποτήριον τοῦ μαρτυρίου. Ἀλυσοδεμένος καί κατηγορούμενος ὁδηγήθηκε ὁ Παῦλος στή Ρώμη. Στόν θρόνον τῆς Ρώμης ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἐγκληματίας, ὁ Νέρων. Αὐτός θά δίκασε τόν πολυπαθῆ Ἀπόστολο, τόν θεμελιωτὴ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Καί τόν δίκασε. Ἔτσι ὁ Παῦλος, πού ζοῦσε μέ τὴν ἀπόφαση τοῦ θανάτου χάριν τοῦ Χριστοῦ, δέχθηκε τελικά τὸ κτύπημα ἀπὸ τὸ ξίφος τοῦ δημίου. Μαρτύρησε γιὰ τὸν Χριστό!

Καί πῶς ἀντιμετώπισε ὅλα τὰ παθήματά του ὁ Παῦλος; Μήπως μέ γογγυσμούς, μέ παράπονα, μέ ἐσωτερικὴ πικρία καί ταραχή; Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δέν ἤγγισε τὴν μεγάλη του ψυχὴ. Ἥρεμος, γαλήνιος, μέ χαρά, μέ βαθεῖα ψυχικὴ ἱκανοποίηση δέχεται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Κυρίου ὅλα τὰ ποτήρια τῶν θλίψεων. «Ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν» (Β' Κορ. ζ' 4), ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους. Καυχᾶται γιὰ τίς θλίψεις του. «Καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν» (Ρωμ. ε' 3). Ἀσύλληπτο, ἀλήθεια, τὸ ψυχικὸ μεγαλεῖο τοῦ πολυπαθοῦς Παύλου. Δέν ὀφείλεται δέ σέ στωϊκὴ ἀπάθεια ἢ μεγαλειώδους ἀντιμετώπιση τῶν θλίψεων. Εἶχε τὴν πεποίθηση ὅτι ἔπασχε γιὰ τὸν Χριστό. Σ' ὅλες τίς θλίψεις ἔμενε ἀκλόνητος ψυχικῶς καί συνέχιζε μέ τόν ἴδιο πάντοτε ζῆλο τὸ μέγα ἔργον του, διότι ἐνεδυναμώνετο ἀπὸ τόν Κύριον. «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ», ἔγραφε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους. Αὐτός ἦταν ὁ ἀληθινὰ μέγας Παῦλος.

Ἔτσι καί στό ἄλλο μεγάλο ἄθλημα τῆς ἀγάπης γίνεται πρωτοπόρος. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν Ἀπόστολος πού κηρύττει καί ἐφαρμόζει στήν πράξη τὴν μεγάλη ἀρετὴ, τὴν πρώτη τῶν ἀρετῶν, τὴν ἀγάπην. Ἐκείνη τὴν ἀγάπην πού ἔφερε καί δίδαξε ὁ Χριστός. Ἡ ζωὴ του ὁλόκληρη τοῦ Ἀποστόλου ὑπῆρξε μία προσφορά στό βωμὸ τῆς ἀγάπης. Δέν τῆς ἔψαλε μόνον τὸν πιό ὠραῖο ὕμνο ἀπὸ

όσους ποτέ ἔψελναν ἀνθρώπινα χεῖλη. Δέν τήν ἔβαλε ἀπλά στήν κορυφή τῶν ἀρετῶν. Τήν ἔβαλε προπάντως ὡς θεμέλιο λίθο στήν πολυκύμαντη ζωή του. Ἔλεγε: «ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωσμένοι καί τεθεμελιωμένοι» (Ἐφεσ. 3,18). Τό νά ἀγαπᾷ κανεῖς ἀληθινά, χριστιανικά, ὄχι ψεύτικα, ἐξωτερικά, τυπικά εἶναι κάτι τό θεϊκό. Καί βέβαια ἡ ἀγάπη αὐτή ἡ ἀληθινή πρότυπο ἔχει τόν ἴδιο τόν θυσιασθέντα γιά τό ἀνθρώπινο γένος Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, γιατί Αὐτός εἶναι ἡ ἐσταυρωμένη ἀγάπη. Ὁ Ἀπ. Παῦλος μέσα στόν θησαυρό τῆς διδασκαλίας του γιά τήν ἀγάπη χρησιμοποιεῖ τέσσερα ἰσχυρά ρήματα, τά ὁποῖα ἔρχονται καί ζωγραφίζουν μερικές χαρακτηριστικές πλευρές τῆς ἀγάπης. Συνιστᾷ: «Διώκετε τήν ἀγάπη» (Α' Κορ. 14,1), δηλ. κυνηγήστε, ἀποκτήστε, τήν ἀγάπη. «Διά τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις» (Γαλ. 5,13) δηλ. γίνετε ὡς δοῦλοι στήν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης. «Περιοσεύετε ἐν ἀγάπῃ» (Β' Κορ. 8,7) δηλ. νά πλεονάζει ἡ ἀγάπη στή ζωή σας. Ἔτσι καταδεικνύεται ἀπόλυτος ὁ Ἀπόστολος στό θέμα αὐτό τῆς ἀγάπης, γι' αὐτό καί τήν ἐπαναλαμβάνει σχεδόν 77 φορές αὐτή τήν σπουδαία λέξη. Μία λέξη, κατ' ἐξοχήν τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας.

Ἐπί πλέον, ἐκεῖνο τό: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 23,15) ἦταν τό συγκλονιστικό γεγονός στήν καρδιά τοῦ Παύλου. Τό ἐφήρμοσε στήν πράξη μέ τίς μεγάλες ἀποστολικές του περιοδεῖες ἀνά τήν τότε γνωστή οἰκουμένη. Ἀπό τά Ἱεροσόλυμα καί τήν Ἀντιόχεια μέχρι τήν Κύπρο, Μικρά Ἀσία, Θράκη, Μακεδονία καί κυρίως Ἑλλάδα καί αὐτήν τήν Ρώμη καί πέραν αὐτῆς. Γιά τόν Παῦλο, οἱ ἀποστολικές περιοδεῖες δέν ἦταν ἀπλῶς ἓνα κήρυγμα. Ἦταν καρπός τοῦ πνεύματος τῆς θυσίας γιά τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ἦταν φλόγα τῆς καρδιάς του γιά τήν γνωριμία τῶν συνανθρώπων του μέ τόν Χριστό καί γιά σωτηρία τῶν πλανηθέντων. Ἦταν ἐσωτερική ἀνάγκη καί ὑπακοή στήν θεϊκή πρόσκληση γιά ἀποστολή. Ἔλεγε: «Ἐάν γάρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαί δέ μοι ἐσμέν ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. 9,16) καί ἀκόμη ἔγραφε: «Ἑλλησί τε καί βαρβάροις, σοφοῖς τε καί ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί» (Ρωμ. 1,14). Τό φαινόμενο Παῦλος σφραγίζει μέ μία μοναδική ἀνεξίτηλη σφραγίδα τό μεγαλειῶδες ἔργο τῆς ἀποστολῆς – ἱεραποστολῆς, γι' αὐτό καί ὅλη ἡ ἐπιστολογραφία του ἔχει σαφῶς ἱεραποστολικό χαρακτήρα. Εἶχε κληθεῖ ἀπό τόν Κύριο γιά ἓνα ὀλοκληρωτικό δόσιμο τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ στούς συνανθρώπους του, στούς ἀδελφούς του ἐν Χριστῷ.

Σέ μία ἐποχή ἄκριτης παγκοσμιοποίησης, καί ἀνόητου μιμητισμοῦ ἀξίζει νά ἀκούσουμε τήν ἀποστολική προτροπή: «Παρακαλῶ ὑμᾶς μιμηταί μου γίνεσθε». (Α' Κορ. 4,16). Μιμητές τοῦ πρωτοπόρου τοῦ ἀνωτάτου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ ἀληθινά μεγάλου.